

УДК 342.72/.73

doi.org/10.30970/jcl.3.2020.2

Ірина Словська

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри конституційного права
та галузевих дисциплін
Національного університету
водного господарства та природокористування
Рівне, Україна
E-mail: slovka@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-9587-2300>

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО З ПРАВ ЖІНОК

INTERNATIONAL COOPERATION ON WOMEN'S RIGHTS

Iryna Slovka

Doctor of judicial science, docent, Professor of the Constitutional Law and Sectoral Disciplines Department,
National University of Water and Environmental Engineering, Rivne, Ukraine

Abstract | The article focuses on international cooperation and participation of Ukraine as a subject of international law in the field of protection of women's rights. Given the special role of women as mothers and workers, the legislation of our state regulates their legal status. The Constitution of Ukraine as of 1996 corresponds to the world standards of constitutionalism and declares gender equality at the highest level. However, the very fact of adoption of the Constitution and other legal acts based on it is merely the beginning of the reform of society founded on democratic principles. The implementation of their prescriptions requires the coordinated work of government and self-government bodies of the state.

In this context, Ukraine needs a number of legal reforms in order to align the enforcement practice of law with the declared international and national legal requirements.

Domestic experience in state-building and formation of national legislation testify to the growing influence of international law on the legal system. International regulation aimed at protecting women's rights plays the role of basic standards – specific international legal requirements in the field of gender equality.

Ukraine has ratified numerous international treaties on the legal status of the individual and special international treaties on the legal status of women.

The implementation of the ideas of gender equality in Ukraine is facilitated by the UN Women Ukraine – a UN body to support states as UN members in setting global standards for gender equality, working with government agencies and civil society to develop laws, strategies, programs and services to comply with these standards.

Regional and national women's organizations are involved in the protection of women's rights and freedoms.

Keywords: international standards, gender equality, women's rights and freedoms, international legal regulation, women's organizations.

Анотація | Стаття акцентує увагу на міжнародній співпраці та участі України як суб'єкта міжнародного права у сфері захисту прав жінок. Зважаючи на особливу роль жінки як матері і працівника, законодавство нашої держави регламентує її правовий статус. Конституція України 1996 року відповідає світовим стандартам конституціоналізму і на найвищому рівні декларує гендерну рівність. Проте сам факт прийняття Конституції й інших правових актів на її основі – лише початок реформування суспільства на демократичних засадах. Втілення їх приписів потребує узгодженої праці владних і самоврядних структур держави.

Україна в такому контексті потребує низки правових реформ з метою приведення у відповідність до декларованих міжнародних і національних правових приписів правозастосовної практики.

Вітчизняний досвід державного будівництва і формування національного законодавства свідчать про зростаючий вплив міжнародного права на правову систему. Міжнародне регулювання, спрямоване на захист прав жінок, відіграє роль основних стандартів – конкретних міжнародно-правових приписів у галузі забезпечення гендерної рівності.

Україна ратифікувала численні міжнародні договори з питань правового статусу особи та спеціальні міжнародні договори з проблем правового статусу жінок.

Реалізації ідей гендерної рівності в Україні сприяє Офіс ООН Жінки – структура ООН з надання підтримки державі як члену ООН у встановленні глобальних стандартів для досягнення гендерної рівності, роботі спільно з державними органами й громадянським суспільством над розробкою законів, стратегій, програм та послуг задля дотримання цих стандартів.

До захисту прав і свобод жінок задіяні регіональні й національні жіночі організації.

Ключові слова: міжнародні стандарти, гендерна рівність, права і свободи жінки, міжнародно-правове регулювання, жіночі організації.

Постановка проблеми. Нестерпним є становище, за якого в суспільстві жінці відводиться другорядна роль або вона зазнає дискримінації. Важливого значення у захисті прав жінки надається інституту міжнародного захисту в рамках ООН. Поважний інститут – явище у міжнародному праві, яке виникло наприкінці Другої світової війни як невід'ємна складова міжнародного захисту прав людини. Безпосередній же правовий захист жінки є внутрішньою компетенцією держави. Тільки через вживання останньою відповідних національних заходів (законодавчих, адміністративних, фінансових та ін.) безпосередньо досягається повага і захист прав.

Громадянське суспільство забезпечує дійсну рівноправність чоловіків і жінок, проте додаткові гарантії, що створені міжнародним правом, є необхідними. Відстоюючи інтернаціональні загальнолюдські інтереси, розуміючи, як багато означає рівноправність жінок для соціального прогресу, сучасні держави докладають зусиль для ухвалення справедливих міжнародних актів з конкретних питань жіночої рівноправності.

Одним із найбільш ефективних засобів міжнародного захисту прав жінки є конвенції, що встановлюють міжнародно-правові зобов'язання держав з тих чи інших питань. Їхнє пряме призначення – містити конкретні зобов'язання держави, гарантувати за допомогою внутрішніх заходів повагу і реалізацію прав жінок.

Активну участь у міжнародному співробітництві у зазначеній царині бере Україна, яка пов'язує вирішення «жіночого питання» з поступовим демократичним реформуванням усього суспільства.

Аналіз останніх публікацій. Проблематикою захисту права жінок займалися такі науковці, як: Н. Камінська, А. Крусян, В. Погорілко, О. Совгіря, В. Тацій, О. Фрицький, С. Чернявський, Ю. Шемшученко та ін.

Формулювання цілей. Метою запропонованого рукопису є вивчення міжнародної співпраці та участі України як суб'єкта міжнародного права у сфері захисту прав жінок.

Виклад основного матеріалу. Права і свободи жінки органічно вплітаються в соціальну діяльність людей, їх суспільні відносини, способи буття індивіда. Вони є нормативною формою взаємодії та координації вчинків, усунення суперечностей і конфліктів на основі поєднання

індивідуальної та колективної свободи жінки з ефективним функціонуванням суспільства і держави. Ці можливості мають загальнорегулятивне імперативно-правове значення і виступають основним критерієм визначення правової якості джерел чинного позитивного права, організації і діяльності всіх гілок публічної влади¹.

Зважаючи на особливу роль жінки як матері і працівника, законодавство будь-якої правової держави регламентує її правовий статус. Конституція України 1996 року відповідає світовим стандартам конституціоналізму і також закріплює права й свободи жінок. Проте сам факт прийняття Конституції – тільки початок реформування суспільства на демократичних засадах. Відповідно втілення її приписів потребує узгодженої праці владних і самоврядних структур держави. Легітимність, народність Основного закону проявляються, насамперед, в тому, як його потенціал реально «працює» на забезпечення прав і свобод².

Права жінок досі є питанням розбіжностей у багатьох країнах, тож регіональний вимір захисту набуває особливого значення. Водночас попри досягнення гармонізації в межах регіону, з'являються реальні можливості застосування правових норм щодо охорони прав жінок. Безперечно, що Україна в такому контексті потребує низки правових реформ і, насамперед, трудового й медичного законодавства. Напрацьований масив правових норм має відповідати сучасним реаліям та бути зразком світового рівня.

Власний досвід практики державного будівництва і формування національного законодавства свідчать про зростаючий вплив міжнародного права на правові системи окремих країн. Міжнародне регулювання, спрямоване на захист прав жінок, відіграє роль основних стандартів, до яких необхідно прагнути державам у своїй правовій діяльності. Під міжнародними стандартами прийнято розуміти конкретні міжнародно-правові приписи в галузі забезпечення гендерної рівності.

Усі міжнародно-правові документи з прав людини прямо чи опосередковано вказують, що такі можливості притаманні кожній людині. Першим міжнародним актом, який чітко й однозначно закріпив принцип рівноправності чоловіків і жінок як необхідну умову соціального прогресу й поліпшення умов життя людства, є Статут ООН 1945 року. Одним зі своїх завдань, відповідно до його положень, ООН проголосила утвердження віри «в основні права людини, гідність та цінність людської особистості, рівноправність чоловіків і жінок, рівність прав великих і малих націй», а також «жодних обмежень відносно прав чоловіків і жінок брати участь у будь-якій якості та на рівних умовах в її (ООН) головних і допоміжних органах». Прийняття цієї норми є свідченням розуміння тогочасними лідерами держав-членів ООН неподільного зв'язку між прогресивним розвитком людства та забезпеченням рівноправності обох статей. Цілком обґрунтовано, що принцип гендерної рівності надалі було впроваджено й до інших міжнародних договорів ООН та спеціалізованих установ ООН з прав людини³.

Такі події поклали початок виокремленню в окрему групу питань, що стосуються прав жінок, у самостійний предмет міжнародного співробітництва держав у рамках міжнародного права прав людини. Подібний підхід дозволяє виділити проблеми прав жінок в окремий комплекс, що складає: 1) констатацію значно менших соціальних можливостей жінки у порівнянні з чоловіками в результаті об'єктивних історичних причин. У зв'язку з цим слід акцентувати увагу на забезпеченні жінкам таких же прав і можливостей, які мають чоловіки; 2) необхідність врахування фізіологічних особливостей жіночого організму при реалізації спільних прав⁴.

¹ Словська І.Є. Український конституціоналізм: етапи становлення і розвитку: дис.... канд. юрид. наук: спец. 12.00.02. Київ, 2004. С. 111.

² Словська І.Є. Проблеми реалізації Конституції України. Держава і право. 2002. Вип. 16. С. 487.

³ Камінська Н.В., Чернявський С.С., Перунова О.С. Законодавче регулювання та міжнародні стандарти гендерної рівності: лекція. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 5.
URL: https://www.dsns.gov.ua/files/2020/5/20/112/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_2.pdf (28.12.2020).

⁴ Замула А.Ю. Що ми знаємо про захист прав жінок? Українське право. URL: <https://ukrainepravo.com> (28.12.2020).

У результаті міжнародного співробітництва була розроблена й ухвалена низка інших важливих документів. Так, окремі положення були включені у Міжнародні пакти про права людини. Вони містять як спільні зобов'язання держав забезпечити рівність чоловіків і жінок при користуванні всіма громадянськими, політичними, економічними, соціальними і культурними правами (ст. 3 обох Пактів)⁵, так і більш конкретні права у деяких галузях суспільних відносин. До таких категорій прав належить право жінки на справедливі й сприятливі умови праці, справедливу і рівну винагороду за працю рівної цінності, просування по роботі, право на відпочинок; на оплачувану відпустку до і після пологів (статті 7 і 10 Пакту про економічні, соціальні і культурні права); а також право жінок на рівність «щодо одруження, під час перебування у шлюбі і при його розірванні» (ст. 23 Пакту про громадянські і політичні права).

Низка спеціальних міжнародних конвенцій захищають права жінок у політичній сфері, зокрема на участь в управлінні державою і на громадянство⁶. Окремі нормативні акти захищають права жінки в економічній сфері: на працю, рівну її оплату, особливу охорону праці⁷. В галузі освіти отримали міжнародно-правове визнання такі права, як рівне право на доступ до навчальних закладів, рівні умови і програми навчання⁸; в сфері сімейних відносин – рівні права з чоловіком щодо одруження, зокрема повна і вільна згода сторін⁹.

7 листопада 1967 року Генеральна Асамблея ООН прийняла Декларацію про ліквідацію дискримінації щодо жінок¹⁰ – перший в історії міжнародних відносин документ, котрий охоплює практично весь комплекс основних положень про досягнення рівноправності статей в усіх сферах життя суспільства.

Зосередження зусиль ООН на впровадженні результатів науково-технічного прогресу й демократичних змін, зростання внеску жінок у соціально-політичному, економічному й культурному житті – все це уможливило ухвалення такого документа, який не лише в загальній формі проголошує рівності прав чоловіків і жінок, а й містить конкретні норми, реалізація яких здатна гарантувати досягнення рівноправності на практиці. Декларація не обмежується проголошенням прав, котрі жінка повинна мати на рівних з чоловіком. Враховуючи її особливу роль як матері, вона передбачає спеціальну охорону жіночої праці, з огляду на те, що без надання особливих прав рівноправність не може бути досягнута: «Для запобігання дискримінації щодо жінок з причини перебування в шлюбі або вагітності та для забезпечення їх ефективного права на роботу повинні бути вжиті належні заходи для запобігання їх звільнення від роботи в разі вступу в шлюб або вагітності та для надання оплачуваної відпустки у зв'язку з вагітністю з гарантією повернення на колишню роботу і забезпечення необхідних видів соціальних послуг, включаючи можливість догляду за дітьми» (п. 2 ст. 10 Декларації).

Хоча заходи із спеціальної охорони праці викладені у досить обережних формулюваннях, наявність цього пункту є перемогою прогресивних сил. Більшість цивілізованих держав приєдналися до міжнародних стандартів захисту прав жінки. До речі, особливі заперечення викликало положення про гарантії повернення жінки на попереднє місце роботи після пологової відпустки, яку

⁵ Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. в редакції від 19.10.1973 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020); Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. (28.12.2020). URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).

⁶ Конвенція про політичні права жінок від права від 07.07.1954 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Конвенція про права одруженої жінки від 29.01.1957 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).

⁷ Конвенція про політичні права жінок від 07.07.1954 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020); Конвенція про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності від 29.06.1951 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020); Конвенція щодо дискримінації в галузі найму і праці від 25.06.1958 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020); Конвенція про охорону материнства (переглянута в 1952 році) від 07.09.1955 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020); Конвенція про працю жінок на підземних роботах від 30.05.1937 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).

⁸ Конвенція щодо дискримінації в галузі освіти від 14.12.1960 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).

⁹ Конвенція про згоду на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбів від 10.12.1962 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).

¹⁰ Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок від 07.11.1967 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).

представник Великої Британії запропонував виключити взагалі¹¹. На пропозицію делегації УРСР було проведено поіменне голосування, в результаті якого поправка Великої Британії була відхилена. Такі підсумки голосування є досить знаменними.

Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок є важливим етапом у здійсненні рівноправності статей, оскільки вона проголошує положення, продиктовані потребами соціального розвитку. Формулюючи принципи та цілі, до досягнення яких треба прагнути, Декларація може стати основою для розвитку і закріплення прав жінки у національному й міжнародному праві.

Реалізації ідей гендерної рівності в Україні сприяє Офіс ООН Жінки (сформований у 2015 році) – структура ООН, яка зосереджує свої зусилля на розширенні прав і можливостей жінок. Місією Організації є надання підтримки державі як члену ООН у встановленні глобальних стандартів для досягнення гендерної рівності та роботі спільно з державними органами й громадянським суспільством над розробкою законів, стратегій, програм та послуг задля дотримання цих стандартів.

Підкреслимо, що Офіси структури ООН Жінки на рівні країн активно працюють в усіх регіонах світу, спрямовуючи діяльність на допомогу жінкам у відстоюванні й здійсненні прав. Їх функції реалізуються в рамках Стратегічного плану ООН Жінки, затвердженого Виконавчою Радою ООН Жінки, та спрямовуються на підтримку та допомогу національним урядам у реалізації проектів у цій царині.

Вітчизняний Офіс зосереджує зусилля на п'яти пріоритетних напрямках: 1) зміцнення жіночого лідерства та підтримка участі жінок в політичних процесах; 2) ліквідація насильства щодо жінок та дівчат; 3) залучення жінок на всіх етапах розбудови миру та безпеки, а також до гуманітарних дій; 4) розширення економічних можливостей жінок; 5) забезпечення належної уваги до питань гендерної рівності в процесах планування та складання бюджетів¹².

Організація зробила вагомий внесок у посилення прав жінок, особливо в контексті триваючої збройної агресії. Її спільна робота з органами державної влади України призвела до посилення державного механізму гендерної рівності, що відповідає міжнародним стандартам. Гендерний компонент закладено до реформ сектору безпеки і оборони, зокрема до Річної національної програми Україна-НАТО. Питання, пов'язані з порядком денним резолюції Ради безпеки ООН «Жінки, Мир, Безпека» також проходять наскрізною темою виконання реформ сектору. Потреби найбільш вразливих категорій жінок та дівчат знайшли відображення у процесах місцевого розвитку та відновлення в постраждалих від конфлікту регіонах України. Наразі до ухвалення готується ще один важливий національний документ, який ліквідує прогалини у захисті прав жінок та дівчат – План виконання Заключних зауважень Комітету з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок, наданих Україні.

З огляду на зазначене, у 2018 році Уряд України та структура ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок в Україні (ООН Жінки в Україні) підписали Угоду про підвищення статусу Офісу ООН Жінки в Україні до Національного бюро (Country Office). Це дозволить розширити співпрацю в сфері гендерної рівності в Україні і посилити реалізацію програм, спрямованих на захист інтересів українських жінок, зміцнити національний механізм із забезпечення рівних прав і можливостей обох статей¹³.

Прикладом зростання активності жінок, в тому числі в сфері бізнесу, є діяльність численних регіональних і національних жіночих організацій. Наприклад, у столиці розпочало роботу представництво Жіночої ділової палати України (ЖДПУ) – першої загальноукраїнської спільноти представниць бізнесу країни. Завданням нового утворення є об'єднання представниць бізнесу, освіти та культури задля підтримки, навчання та професійного розвитку її учасниць. До складу ЖДПУ увійшли 190 учасниць з 12 областей України, працює 10 галузевих комітетів (станом на 21 жовтня 2020 року).

¹¹ Док. ООН (А) 6880, с. 26.

¹² ООН Жінки в Україні/ UN Women Ukraine. Громадський простір. 28.11.2017 р. URL: <https://www.prostir.ua> (28.12.2020).

¹³ Уряд України та ООН Жінки в Україні розширюють співпрацю. Урядовий портал. 06.07.2018 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (28.12.2020).

За результатами аналізу, проведеного ЖДПУ, в Україні серед власників малого та середнього бізнесу жінки становлять лише 29%, ще менше жінок (близько 23%) – серед керівників підприємств. Водночас у країнах Європейського Союзу ці показники є значно вищими.

Формами діяльності ЖДПУ є: проведення жіночих ділових форумів, міжнародних бізнес-асамблей, семінарів, колективних дискусій, бізнес-сніданків, індивідуальних консультацій, бізнес-ігр, тренінгів. Під егідою Організації відбувається обмін досвідом у просуванні власного бізнесу, а також неформальні зустрічі – зокрема з тем історії української культури, традицій, ведення підприємницької діяльності.

Створення ЖДПУ було ініційоване Комітетом з розвитку жіночого підприємництва при Львівській торгово-промисловій палаті у вересні 2019 року. Проте її діяльність переросла межі області¹⁴.

Висновки. Отже, міжнародний захист прав жінки позначений значними успіхами. Незважаючи на окремі недоліки, міжнародно-правові норми створюють правові засади для досягнення рівноправності. Домінуючу роль у цьому процесі відіграють демократичні держави. Часто їх законодавство ґрунтується на власному досвіді вирішення «жіночого питання» і нормах міжнародного права, які отримали всесвітнє визнання.

Проте слід зауважити, що чимало з існуючих міжнародно-правових документів у галузі прав жінок до цього часу не ратифіковані. Для подальшого покращання становища жінки необхідно втілити в життя ухвалені міжнародні документи.

Водночас законодавчого закріплення прав і свобод недостатньо. Хоча нині й ухвалені закони про рівноправність, це не виключає існування складної розгалуженої системи фактичної дискримінації. Така ситуація ставить перед міжнародним захистом нові завдання. Якщо раніше йшлося про надання жінкам певних прав, їх юридичну регламентацію, то тепер цього замало. Все частіше постає вимога про їх фактичну реалізацію. Можна вважати, що саме цей аспект є визначальним для забезпечення повного здійснення прав жінки й оптимізації її правового статусу¹⁵.

Список використаних джерел

Бібліографія:

1. Дмитрієва Г. Міжнародний рік і захист трудящої жінки. Радянське право. 1975. № 7. С. 9-12.
2. Док. ООН (А) 6880.
3. Замула А.Ю. Що ми знаємо про захист прав жінок? Українське право. URL: <https://ukrainepravo.com> (28.12.2020).
4. Камінська Н.В., Чернявський С.С., Перунова О.С. Законодавче регулювання та міжнародні стандарти гендерної рівності: лекція. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 23 с. URL: https://www.dsns.gov.ua/files/2020/5/20/112/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_2.pdf (28.12.2020).
5. ООН Жінки в Україні/ UN Women Ukraine. Громадський простір. 28.11.2017 р. URL: <https://www.prostir.ua> (28.12.2020).
6. Словська І.Є. Проблеми реалізації Конституції України. Держава і право. 2002. Вип. 16. С. 487-491.
7. Словська І.Є. Український конституціоналізм: етапи становлення і розвитку: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.02. Київ, 2004. 213 с.
8. У Києві відкрили представництво Жіночої ділової палати України. Укрінформ. 16.12.2020 р. URL: <https://www.ukrinform.ua> (28.12.2020).
9. У Львові створили Жіночу ділову палату України: чим вона займатиметься. Galnet. 09.09.2019 р. URL: <https://galnet.fm> (28.12.2020).
10. Уряд України та ООН Жінки в Україні розширюють співпрацю. Урядовий портал. 06.07.2018 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (28.12.2020).

¹⁴ У Києві відкрили представництво Жіночої ділової палати України. Укрінформ. 16.12.2020 р. URL: <https://www.ukrinform.ua> (28.12.2020); У Львові створили Жіночу ділову палату України: чим вона займатиметься. Galnet. 09.09.2019 р. URL: <https://galnet.fm> (28.12.2020).

¹⁵ Дмитрієва Г. Міжнародний рік і захист трудящої жінки. Радянське право. 1975. № 7. С. 11-12.

Перелік юридичних документів:

11. Конвенція про згоду на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбів від 10.12.1962 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
12. Конвенція про охорону материнства (переглянута в 1952 році) від 07.09.1955 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
13. Конвенція про політичні права жінок від 07.07.1954 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
14. Конвенція про працю жінок на підземних роботах від 30.05.1937 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
15. Конвенція про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності від 29.06.1951 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
16. Конвенція щодо дискримінації в галузі найму і праці від 25.06.1958 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
17. Конвенція щодо дискримінації в галузі освіти від 14.12.1960 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
18. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. в редакції від 19.10.1973 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
19. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).

References**Bibliography:**

1. Dmytriyeva H. Mizhnarodnyy rik i zakhyst trudyashchoyi zhinky. *Radyanske pravo*. 1975. № 7. S. 9-12.
2. Dok. OON (A) 6880.
3. Zamula A.YU. Shcho my znayemo pro zakhyst prav zhinok? *Ukrayinske pravo*. URL: <https://ukrainepravo.com> (28.12.2020).
4. Kaminska N.V., Chernyavskyy S.S., Perunova O.S. *Zakonodavche rehulyuvannya ta mizhnarodni standarty hendernoyi rivnosti: lektsiya*. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav, 2020. 23 s. URL: https://www.dsns.gov.ua/files/2020/5/20/112/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_2.pdf (28.12.2020).
5. OON Zhinky v Ukrayini/ UN Women Ukraine. *Hromadskyy prostir*. 28.11.2017 r. URL: <https://www.prostir.ua> (28.12.2020).
6. Slovka I.YE. *Problemy realizatsiyi Konstytutsiyi Ukrayiny*. Derzhava i pravo. 2002. Vyp. 16. S. 487-491.
7. Slovka I.YE. *Ukrayinskyy konstytutsionalizm: etapy stanovlennya i rozvytku: dys.... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.02*. Kyiv, 2004. 213 s.
8. U Kyievi vidkryly predstavnytstvo Zhinochoyi dilovoyi palaty Ukrayiny. *Ukrinform*. 16.12.2020 r. URL: <https://www.ukrinform.ua> (28.12.2020).
9. U Lvovi stvoryly Zhinochu dilovu palatu Ukrayiny: chym vona zaymatymetsya. *Galnet*. 09.09.2019 r. URL: <https://galnet.fm> (28.12.2020).
10. Uryad Ukrayiny ta OON Zhinky v Ukrayini rozshyryuyut spivpratsyu. *Uryadovyy portal*. 06.07.2018 r. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (28.12.2020).

List of legal documents:

11. Konventsyya pro zhadu na vzyattya shlyubu, shlyubnyy vik ta reyestratsiyu shlyubiv vid 10.12.1962 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
12. Konventsyya pro okhoronu materynstva (perehlyanuta v 1952 rotsi) vid 07.09.1955 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
13. Konventsyya pro politychni prava zhinok vid 07.07.1954 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
14. Konventsyya pro pratsyu zhinok na pidzemnykh robotakh vid 30.05.1937 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
15. Konventsyya pro rivne vynahorodzhennya cholovikiv i zhinok za pratsyu rivnoyi tsinnosti vid 29.06.1951 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
16. Konventsyya shchodo dyskryminatsiyi v haluzi naymu i pratsi vid 25.06.1958 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
17. Konventsyya shchodo dyskryminatsiyi v haluzi osvity vid 14.12.1960 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
18. Mizhnarodnyy pakt pro hromadyans'ki i politychni prava vid 16.12.1966 r. v redaktsiyi vid 19.10.1973 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).
19. Mizhnarodnyy pakt pro ekonomichni, sotsial'ni i kul'turni prava vid 16.12.1966 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (28.12.2020).